

Bu proje Avrupa Birliđi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek Projesi

EuropeAid/140562/IH/SER/TR

Faaliyet 2.1.1 – Strateji Geliştirme Çalıştayları

Birinci Çalıştay
Ankara, 9 - 11 Mayıs 2023

Projedeki İlerlemeler ve Genel Değerlendirme Raporu Özeti
Mihail Dimovski, Takım Lideri

PROJE TAKVİMİ VE DÜZENLİ TOPLANTILAR

Projenin 15. ayı tamamlanmıştır.

15 Haftalık Faydalanıcı - Teknik Yardım Ekibi Koordinasyon Toplantısı

10 Aylık Operasyon Koordinasyon Birimi (OKB) Toplantısı

4 Üç Aylık Yönlendirme Kurulu Toplantısı

				Şubat 22	Mart 22	Nisan 22	Mayıs 22	Haziran 22	Temmuz 22	Ağustos 22	Eylül 22	Ekim 22	Kasım 22	Aralık 22	Ocak 23	Şubat 23	Mart 23	Nisan 23
		Başl.	Bit.	A 1	A 2	A 3	A 4	A 5	A 6	A 7	A 8	A 9	A 10	A 11	A 12	A 13	A 14	A 15
Bileşen 1: AB Döngüsel Ekonomi Paketi Kapsamında Türkiye'deki Potansiyelin Araştırılması																		
F. 1.1	AB Döngüsel Ekonomi Paketi ile ilgili Türkiye Bağlamı Arasında Bir Karşılaştırma Analizi	1	11		★									★				
<i>Kilometre Taşı: Ön Değerlendirme Raporu</i>																		
<i>Kilometre Taşı: Genel Değerlendirme Raporu</i>																		
F. 1.2	Atık ve Kaynak Yönetimi Alanında AB Döngüsel Ekonomi Paketine İlişkin Bilgi Tabanının Artırılması	2	16															
F. 1.2.1	Döngüsel Ekonomi Eğitimi	3	4															
F. 1.2.2	Döngüsel Ekonomi Çalıştayları	7	9															
F. 1.2.3	Döngüsel Ekonomi Konferansı	14	16															
<i>Kilometre Taşı: Döngüsel ekonomi kavramı hakkında bilgiler, değerlendirme raporlarının özetleri ve konferans sunumlarını içeren kitapçık</i>																		
F. 1.2.4	Çalışma Ziyaretlerinin Düzenlenmesi	8 13	10 15															
F. 1.3	Döngüsel Ekonomi Ağı Analizi	2	15															★
<i>Kilometre Taşı: Döngüsel Ekonomi Ağı Oluşturma Fırsatları Raporu</i>																		
Bileşen 2: AB Döngüsel Ekonomi Paketi ile uyumlu atık ve kaynak yönetimine ilişkin Ulusal Strateji ve Eylem Planının Geliştirilmesi																		
F. 2.1	Atık ve Kaynak Yönetimine ilişkin Ulusal Bir Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması	10	16															
F. 2.1.1	Strateji Geliştirme için Çalıştayların Düzenlenmesi	10 13	12 15															
F. 2.1.2	Sektörel Etki Analizi (SEA)	10	13															
<i>Kilometre Taşı: Sektörel Etki Analizi Raporu</i>																		
F. 2.1.3	AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı doğrultusunda Kaynak ve Atık Yönetimine İlişkin Ulusal Strateji ve Eylem Planının Hazırlanması	13	16															
<i>Kilometre Taşı: Atık ve Kaynak Yönetimine ilişkin Ulusal Strateji ve Eylem Planı Belgesi</i>																		
F. 2.2	AB Döngüsel Ekonomi Paketi'nin AB Plastik Stratejisine ve Revize Atıkla İlgili Yönergelere Uyumunun Değerlendirilmesi	15	21															
F. 2.2.1	AB Plastik Stratejisine Uyumun Değerlendirilmesi	15	18															
<i>Kilometre Taşı: AB Plastik Stratejisinin gereklilikleri hakkında rapor</i>																		
<i>Kilometre Taşı: "Tek Kullanımlık Plastikler" dahil Düzenleyici Etki Değerlendirmesi</i>																		
F. 2.2.2	Tek Kullanımlık Plastikler ve Deniz Çöpü Yol Haritası	16	19															

ONAYLANAN ÇIKTILAR

09.05.2023 itibarı ile onaylanan çıktılar;

1. Başlangıç Raporu
2. Mevcut Durum Analizi ve Paydaş Haritalaması
3. İletişim Stratejisi ve Eylem Planı
4. Ön Değerlendirme Raporu
5. Eğitim Değerlendirme Raporu
6. Kurumsal Ziyaretler ve Pazar Araştırması Raporu
7. Çalıştay Değerlendirme Raporu
8. Çalışma Ziyareti Raporu

DEVAM EDEN FAALİYETLER

Faaliyet 1.1. Genel Değerlendirme Raporu

Faaliyet 1.3. Döngüsel Ekonomi Ağı Analizi

Faaliyet 2.1. Ulusal Döngüsel Ekonomi Stratejisi ve Eylem Planı

Faaliyet 2.1.2. Sektörel Etki Analizi

Faaliyet 2.2.1. Tek Kullanımlık Plastikler ve Deniz Çöpü Yol Haritası

Faaliyet 2.2.2. Tek Kullanımlık Plastikler Direktifi Düzenleyici Etki Analizi

Faaliyet 3.3.3. Döngüsel Ekonomide Sıfır Atık Konsepti ile İlgili Kısa Videolar

FAALİYET 1.1. GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

- **Genel Değerlendirme Raporu**, Faaliyet 1.1'in ana çıktısıdır. **Bileşen 2 kapsamında Ulusal Strateji ve Eylem Planı'nın temelini oluşturmak** için bir başlangıç noktası olarak kullanılabilir. Genel Değerlendirme Raporu'nun ilk taslağı **9 Aralık 2022'de olarak sunulmuştur. 27 Şubat 2023** tarihinde ilk revizyon, **1 Mayıs 2023** tarihinde ikinci revizyon tekrar sunulmuştur.
- Rapor, **masabaşı araştırması, pazar araştırması ve çalıştaylara** dayanmaktadır
- Rapor, **AB'nin Döngüsel Ekonomi politikası amaç ve hedeflerini, ilgili Türkiye koşulları ve ulusal sistemlerle karşılaştırmayı** hedeflemektedir.
- Rapor, Döngüsel Ekonomiye geçiş sürecindeki dört boşluk ve ihtiyaç grubuna odaklanmaktadır: **mevzuat, altyapı, kurumsal ve finansal.**
- Geliştirilecek **Ulusal Strateji ve Eylem Planı'nın temelini oluşturmak için belirlenen her ihtiyaca karşılık gelen bir veya daha fazla çözüm (müdahale)** önerilmiştir. Her çözüm için sorumlu kurumlar tanımlanmıştır.
- Döngüsel ekonomiye geçişte Türkiye'nin önündeki **başlıca çevresel, ekonomik ve sosyal faydalar, zorluklar ve fırsatlar** sunulmuştur.

DÜNYADA VE AVRUPA'DA DÖNGÜSELLİK

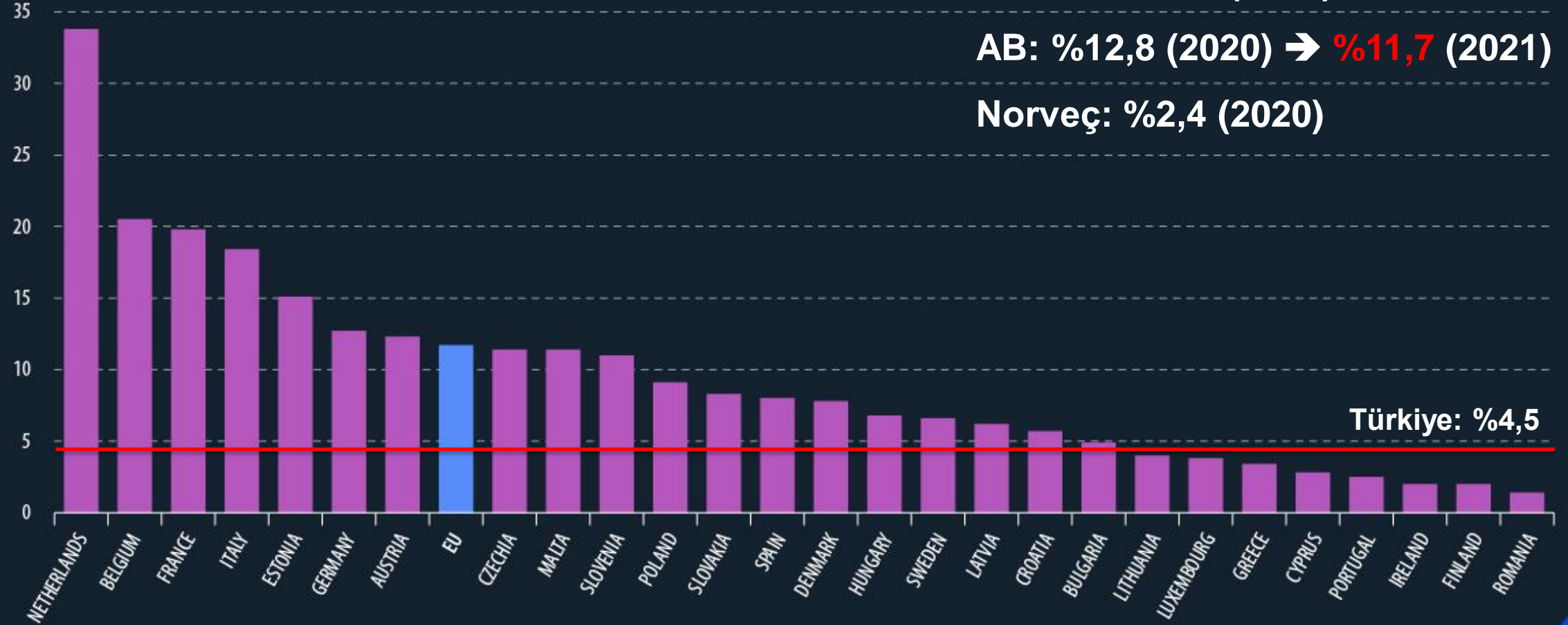
Circular material use rate in the EU in 2021

(%)

Küresel: %7,2 (2022)

AB: %12,8 (2020) → %11,7 (2021)

Norveç: %2,4 (2020)

Türkiye: %4,5

Circular material use rate: the share of used material resources which came from recycled waste materials.

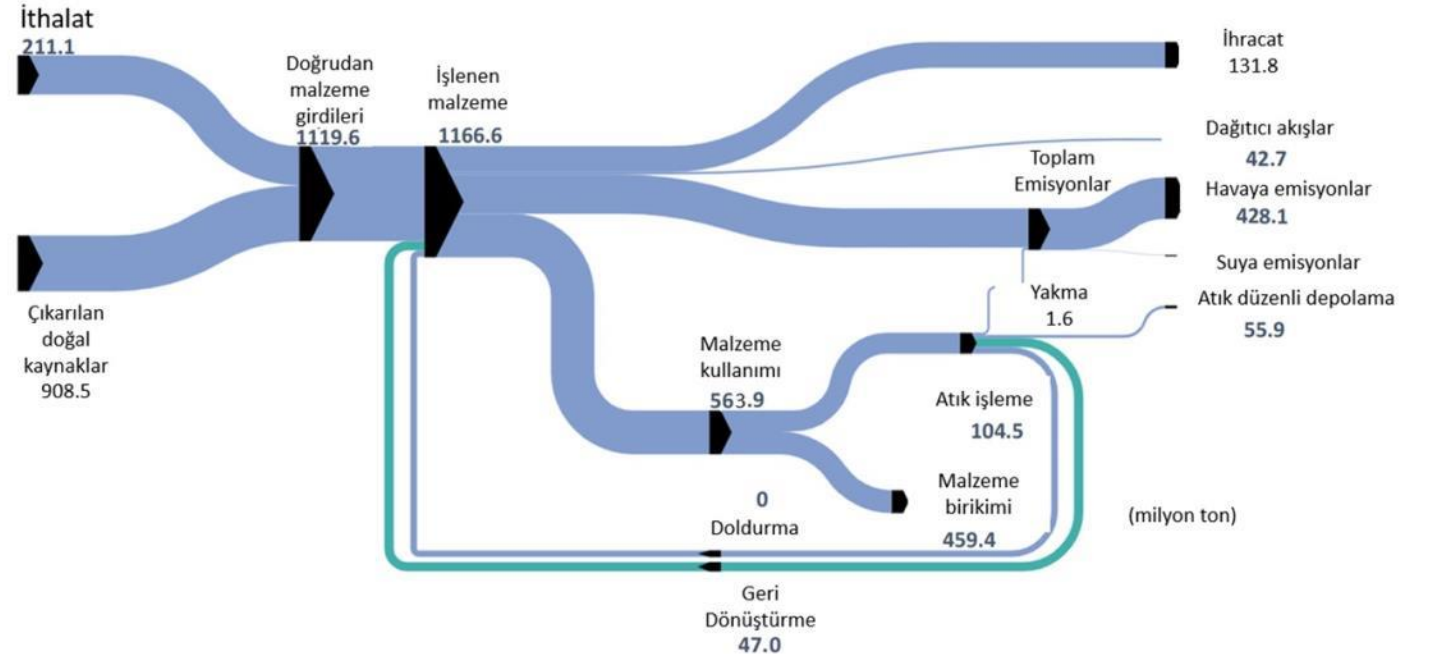
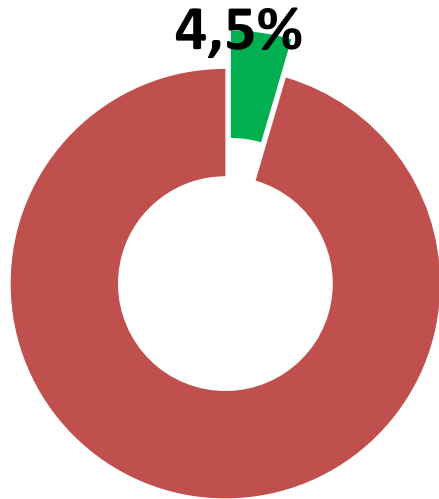
FAALİYET 1.1. GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

Döngüsellik Değerlendirmesi Çalışmaları

Eurostat döngüsellik analiz metodolojisi doğrultusunda Türkiye için **döngüsellik hesaplarının** yapılmasına yönelik çalışmalar ilk sonuçlarını vermiştir. Metodoloji **Malzeme Akış Muhasabesi (MAM)** yöntemine dayanmaktadır.

- Sankey Diyagramı
- Döngüsellik oranı (döngüsel malzeme kullanımı/ toplam malzeme kullanımı)

Taslak Ulusal Döngüsellik Oranı

FAALİYET 1.1. GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

SÜRDÜRÜLEBİLİR ÜRÜN POLİTİKASI ÇERÇEVESİ - Çözüm Önerileri

Mevzuat - Eko-Tasarım Direktifi (değişikliklerle birlikte) ve ilgili ürün esasları bildirimleri için bir uyum planı- Tüketicinin Korunması Kanunu'nun ilgili gerekliliklere uygun olarak gözden geçirilmesi için diyalog başlatılması- YSA ilkelerinin entegre edilmesi için Kamu İhale Kanunu'nun gözden geçirilmesi için bir diyalog başlatılması- Ürünler ve uygulama açısından olası GÜS uzantısının gözden geçirilmesi	Altyapı - Eko-tasarım ve dögüsel tasarım yaklaşımları hakkında bilgi ve becerilerin geliştirilmesi- Yeterli ve kolay erişilebilir onarım ve bakım altyapılarının kurulması- Dögüsel ürünler konusunda tüketici farkındalığını artırmak- Ürünlere yönelik dijital sistemlerin geliştirilmesine yönelik altyapıların oluşturulması
Kurumsal - İlgili gerekliliklerin uygulanmasını kolaylaştırmak için kurumsal yapıların iyileştirilmesi- İlgili denetim mekanizmalarının ve kurumsal yapıların iyileştirilmesi	Finansal - Sürdürülebilir Ürün Politikası Çerçevesi gereklilikleri ile ilgili dönüşüm sürecini ve ilgili yatırımları tamamlamak için mali kaynakların tahsisi veya belirlenmesi- Bu alandaki Ar-Ge ve ticarileştirme projelerini desteklemek için özel finansal kaynaklar

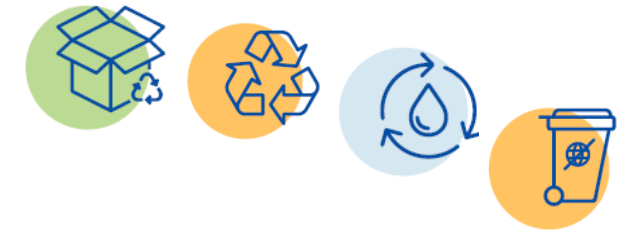
FAALİYET 1.1. GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

KİLİT ÜRÜN DEĞER ZİNCİRLERİ - Çözüm Önerileri

Mevzuat - Elektronik ve BİT ile ilgili AB eko-tasarım tüzüklerinin izlenmesi ve etkin bir şekilde uyumlaştırılması için bir plan- GÜS düzenlemelerini genişletmek ve geliştirmek için bir plan- Ambalaj azaltımı, geri dönüştürülmüş içeriğin artırılması vb. açılardan ambalajla ilgili düzenlemelerde iyileştirme- Tek kullanımlık plastiklerin azaltılması, geri dönüştürülmüş içeriğin ve geri dönüştürülebilirliğin yanı sıra mikroplastik sorunu vb. açısından ambalajla ilgili düzenlemelerde iyileştirme.- Eko-tasarım, GÜS, toplama-geri dönüşüm gereklilikleri dahil olmak üzere AB Tekstil Stratejisinin uyarlanması için tekstille ilgili düzenlemelerde iyileştirme- Yapı malzemelerine yönelik yürürlükteki belirli kural ve kriterlere zamanında uyulması için bir yol haritası.- Atık azaltma, atık toplama ve geri dönüşüm uygulamalarının iyileştirilmesine yönelik ilgili yönetmeliklerde iyileştirmeler	Altyapı - Tüm kilit ürün değer zincirleri için toplama, ayırma ve geri dönüşüm altyapılarında iyileştirme, yeniden satış pazarlarında garanti sağlama özelliği, geri dönüşümcüler için sertifikasyon programı- Yeterli ve kolay erişilebilir onarım ve bakım altyapılarının kurulması- GÜS gerekliliklerinin uygulanması için altyapıların oluşturulması- İzlenebilirlik vb. gibi farklı amaçlara yönelik dijital sistemler.
Kurumsal - Tüm kilit ürün değer zincirleri ile ilgili gerekliliklerin uygulanmasını hızlandırmak için güçlendirilmiş yapılar- İlgili denetim mekanizmalarında ve kurumsal yapılarda iyileştirme	Finansal - Tüm kilit ürün değer zincirleri kapsamındaki gerekliliklerle ilgili dönüşüm sürecini ve ilgili yatırımları tamamlamak için mali kaynakların tahsisi veya belirlenmesi- Kilit ürün değer zincirlerinin döngüsellliği ile ilgili Ar-Ge ve ticarileştirme projelere destek için finansal kaynak ayırma

FAALİYET 1.1. GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

DAHA AZ ATIK DAHA ÇOK DEĞER - Çözüm Önerileri

Mevzuat - Atık durumunun sona ermesi kriterlerini uygulamaya yönelik bir mevzuat- Endüstriyel simbiyozun desteklenmesine yönelik mevzuatta iyileştirme- Mevcut atık sevkiyat (ithalat) prosedürlerinin gözden geçirilmesi- Döngüsellikle ilgili verileri toplamak için atık yönetimi mevzuatının iyileştirilmesi	Altyapı - Tüm değer zincirleri için toplama, ayırma ve geri dönüşüm altyapılarında iyileştirme- GÜS gerekliliklerinin uygulanmasına yönelik altyapılarda iyileştirme- Geri kazanım uygulamaları vb. için kullanılan altyapı ve teknolojilerin iyileştirilmesi.- İkincil hammadde kullanımında altyapı ve kapasitenin iyileştirilmesi- Evsel atıkların kaynağında ayrı biriktirilmesi uygulamalarına ilişkin bilginin oluşturulması ve yaygınlaştırılması
Kurumsal - Atık azaltma ve daha fazla değer oluşturma ile ilgili gerekliliklerin uygulanmasını hızlandırmak için güçlendirilmiş yapılar- İlgili denetim mekanizmalarında ve kurumsal yapılarda iyileştirme	Finansal - Atık sektörü için özel sanayi bölgeleri oluşturmak için mali destek fırsatlarının geliştirilmesi.- Atık azaltma ve atık değerlendirme fırsatları için Ar-Ge ve ticarileştirme projelerini desteklemek için finansal kaynakların tahsis edilmesi

FAALİYET 1.1. GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

DÖNGÜSEL EKONOMİNİN İNSAN, BÖLGELER VE ŞEHİRLERE UYGUN HALE GETİRİLMESİ - Çözüm Önerileri

Mevzuat - Döngüsel ekonomiyi eğitim, öğretim ve girişimcilikle ilgili uygulamalara ve destek programlarına entegre etmeye yönelik yasal önlemler- Döngüsel ekonominin bölgesel kalkınma planları ve stratejilerine dahil edilmesi	Altyapı - Beceri gelişimini desteklemek için altyapıların iyileştirilmesi- Döngüsel ekonomi geçişini teşvik etmek için destekleyici mekanizmaların ve girişimlerin iyileştirilmesi
Kurumsal - - Döngüsel ekonomi üzerinde çalışacak insan kaynakları oluşturmaya ve nitelikleri, eğitimi ve deneyimi geliştirmeye yönelik programlar.	Finansal - Döngüsel ekonomi ile ilgili kapasite geliştirme, eğitim ve sosyal iş girişimleri için mali kaynakların seferber edilmesi- Yerel girişimleri ve döngüsel şehir konseptlerini güçlendirmek için mali kaynakların seferber edilmesi

FAALİYET 1.1. GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

KESİŞEN EYLEMLER - Çözüm Önerileri

Mevzuat - Döngüsel ekonominin karbon azaltımı ve iklim değişikliği ile ilgili düzenleme ve prosedürlere dahil edilmesi	Altyapı - Döngüsellüğün iklim değişikliğinin hafifletilmesi ve adaptasyonu üzerindeki etkisinin nasıl ölçülebileceğini analiz etmek için becerilerin geliştirilmesi- Döngüsel girişimler yoluyla karbon giderme uygulamalarını geliştirmek için yeterli teknik altyapının oluşturulması- Döngüsel girişimlere dayalı karbon sertifikasyon mekanizmaları geliştirmek için altyapının oluşturulması
Kurumsal - İklim değişikliği ve döngüsel ekonomi uygulamaları arasında somut bağlantılar kurmak için özel kurumsal yapılar	Finansal - Döngüsel ekonomi projelerinin karbon azaltım etkilerini finansal değerlendirme süreçlerine entegre etmek için somut bir çerçevenin geliştirilmesi- Ek finansman fırsatları oluşturmak için karbon azaltımı ve döngüsel ekonomi yatırımları arasında sinerji oluşturmaya yönelik bir mekanizmanın geliştirilmesi

FAALİYET 1.1. GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

KÜRESEL DÜZEYDE ÇABALAR - Çözüm Önerileri

Mevzuat - İlgili yatırımların değerlendirilmesi ve finansmanı için AB sınıflandırma mevzuatının gözden geçirilmesi ve entegrasyonu	Altyapı - Döngüsel ekonomiye yönelik küresel çabalarla ilgili uluslararası anlaşmalar hakkında paydaşların çoğunun farkındalığını artırmak
Kurumsal - Küresel düzeyde döngüsel ekonomi ile ilgili etkileşimleri ve taahhütleri kolaylaştırmak için kurumsal yapılarda iyileştirme	Finansal - İlgili yatırımların değerlendirilmesi ve finansmanı için AB taksonomi mevzuatının uygulanması- Uluslararası finansal kaynakların Türkiye'deki döngüsel ekonomi girişimlerine yönlendirilmesi

FAALİYET 1.1. GENEL DEĞERLENDİRME RAPORU

İLERLEMENİN İZLENMESİ - Çözüm Önerileri

Mevzuat - Döngüsel ekonominin izlenmesi ve izleme için belirli verilerin toplanmasına yönelik yasal bir çerçeve	Altyapı - Döngüsel ekonomi kapsamında veri tabanını geliştirmek için veri toplama ve işleme altyapılarının iyileştirilmesi
Kurumsal - Ulusal ve yerel yönetimlerde insan kaynaklarında ve özel departmanlarda döngüsel ekonomi ölçütleri ve ilerlemenin izlenmesi	Finansal - Döngüsel ekonomi ile ilgili veri toplama ve izleme sisteminin kurulması için finansal kaynakların tahsis edilmesi

Bu proje Avrupa Birliđi ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

Teşekkürler.

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPACevre

@turkiyedonguseleekonomi

@ipa.cevre

@trdonguseleko

@ipacevre

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre/Environment TÜRKİYE

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre

dongusel.csb.gov.tr